

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
 TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
 BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
 Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir mic 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Salutăm „Asociaţiunea”.

Adunarea „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român”, ce se ţine Duminecă şi Luni în Sibiu, se întruneşte în semnul unui act măreţ, propriu numai popoarelor conştii de demnitatea lor şi înaintate pe calea culturii.

În afară de şedinţele oficiale, cu discuţii şi hotărâri privitoare la prosperarea mării noastre însoţiri, se vor da şi serbări culturale, concert, petrecere, etc. în cari se va re-crea forţa noastră muzicală şi geniul creator de artă românească. Dar culmea serbărilor culturale o formează desăvârşirea solemnă a bustului lui Gheorghe Bariţ şi comemorarea marelui bărbat, în şedinţa de Duminecă a secţiilor ştiinţifice-literare.

Se petrece la noi pentru prima dată un asemenea act. Pe când la popoarele culte, se ridică pe întrecute monumente strălucitoare întru eternizarea memoriei marilor bărbaţi, la noi Românii din Ungaria în privinţa aceasta nu s'a făcut până acum nimic. Pare că n'am fi avut şi noi în trecut eroi şi bărbaţi cu mare nume, cari au tăiat cărări de progres pe secole pentru neamul nostru. Aceştora abia li se păstrează amintirea în filele prăfuite ale volumelor din cutare bibliotecă. În aceste momente nu căutăm cauza acestui fenomen. Constatăm numai faptul. Abia avem, încât ştim noi, un mic monument de marmură la mormântul unui geniu al românismului. Este bustul de marmură la mormântul lui Alexandru Papiu Ilarian, în progada bisericii gr. cat. române din Sibiu, ridicat şi acesta nu de noi, ci de Academia română. Atât! Incolo abia mai sunt de remarcat începuturile de colecte pentru a se ridica statui marilor mitropoliţi de pe vremuri. Inocenţiu Micu-Clain şi Andrei Şaguna.

Ridicarea şi desvârşirea bustului lui Bariţ înseamnă un avans cultural, un pas înainte al naţiunii noastre pe calea bădătură de popoarele mai culte şi mai fericite ca noi. E un

frumos început, un început mult promiţător.

Iată însemnătatea desvârşirii primului monument românesc, întru comemorarea unui valoros bărbat al trecutului nostru! Acesta va fi şi trebuie să fie actul cel mai strălucit al întrunirilor din Sibiu.

În şedinţele „Asociaţiunii”, afară de chestiile administrative, credem, că se va da expresiune pozitivă şi dorinţei, ca „Asociaţiunea” să continue calea democratică, pe care a apucat de un timp încoace „Asociaţiunea” este în locul pr. m pentru poporul ţăran. Pe acesta să l cultive, de soartă lui să îngrijească şi să-l ajute întru progresul lui pe toate terenele, prin prelegeri şi cărţi populare, prin cooperative şi alte instituţii. Poporul românesc este un popor eminentamente democratic. Cea mai înaltă creaţiune a lui, „Asociaţiunea”, nu poate fi şi nu poate exista decât ca o instituţiune democratică, cu deosebi tendenţe populare. Aceasta şi numai aceasta poate fi directiva „Asociaţiunii” noastre şi credem, că adunarea de la Sibiu va da noui îndemnuri conducătorilor ei, de-a persista în această direcţie şi a lucra tot cu mai mult zăd pentru cultivarea plugăruului român.

De-odată cu „Asociaţiunea” se întruneşte în Sibiu şi Congresul naţional-bisericesc al metropoliei noastre ortodoxe şi tot în zilele aceste, credem că se va pune bază la întemeierea unei nouă însoţiri, reunirea comercianţilor români, cari se întrunesc spre acest scop în Sibiu.

Salutăm aceste întruniri şi în deosebi salutăm marea adunare a „Asociaţiunii”, reprezentanta unităţii culturale a întregului nostru neam dintre Tisza şi Carpaţi!

În conferinţa comună ministerială de alături s'a hotărât cererea creditului suplimentar pentru trebuinţele armatei, care va fi prezentat astăzi spre deliberare delegaţiunilor. După informaţiunile ziarului „Az Est” suma creditului cerut e de 151 milioane coroane, dintre cari 125 pentru armata comună iar pentru marină 26 milioane.

Ministrul comun de finanţe a fost primit ieri în audienţă de Maj. Sa. După audienţă a declarat, că a prezentat Maj. Sale hotărârea consiliului de miniştri.

Contele Berchtold despre criza balcanică. În şedinţa de ieri a delegaţiunii ungare s'a adoptat bugetul ministerului de externe ca bază a desbaterilor speciale. Raportorul Nagy a dat expresiune bucuriei, că în curând se va semna pacea turco-italiană, ceea-ce în parte este un succes al politicii ministrului nostru de externe. Avem încredere în tripla alianţă şi în Puterile celelalte, mai mult însă în puterea noastră, căreia îi va succeda să localizeze războiul balcanic. În acelaşi sens au vorbit şi delegaţii Berzeviczy, Lukács Miklós şi contele Zichy Teodor.

A luat apoi cuvântul ministrul Berchtold, mulţumind pentru încrederea exprimată şi pentru aprobarea politicii sale. Politica mea, a zis ministrul, a avut întotdeauna ca scop final susţinerea păcii. Monarhia a susţinut în fazele actuale alăturarea de celelalte Puteri status-quo-ul în Balcani. Politica noastră nu este o politică de cucerire, aceasta însă nu înseamnă că n'am fi interesaţi în evenimentele actuale. Din contră avem mari interese în Balcani şi suntem hotărâţi a le apăra sub toate împrejurările.

Adunarea generală a comunităţii de avere din Caransebeş. Adunarea generală a comunităţii de avere din Caransebeş se va ţine în prezenţa comisariatului regesc, a prim-comitetului comitatului Caraş-Severin la 12 l. c.

Zichy la M. Sa. Ministrul de culte contele Zichy a fost ieri în audienţă la M. Sa. A raportat despre afaceri de rezort. În cererile opoziţionale însă audienţa aceasta se aduce în legătură cu abdicarea lui Zichy dela postul său, ceea-ce se sâvârşise de mai înainte.

Adunarea generală de toamnă a congregaţiei comitatului Caraş-Severin va avea loc în 13 Nov. st. n.

Cum lucrăm?

— În atenţia adunării generale a „Asociaţiunii.” —

De Dr. Valer Moldovan.

II.

Aflăm în raportul comitetului central un tablou statistic asupra activităţii despărţămintelor. Se indică numărul şi numele despărţămintelor, cari au desvolat o activitate multumitoare şi să înşiră şi cele cari nu au dat nici un semn de viaţă.

Să nu ne lăsăm însă înşelaţi de cifrele la aparenţă favorabile ale statisticii. Fericirea asta să o lăsăm concetăţenilor noştri unguri, cari obicinuesc a se sinamăgi cu ajutorul datelor statistice.

Noi însă să ne dăm bine seama, că dintre despărţămintele înşirate în rubrica „multumitoare”, abia o parte mai mică desvolată o activitate într'adevăr rodnică, pe când la o mare parte aflăm şi azi un bagaj de formalităţi birocratice.

În alte despărţăminte iarăşi e neacaz, că conducătorii nu au înţelegerea clară a adevăratelor trebuinţe culturale ale poporului. Ar face ceva, dar nu ştiu cum s-o înceapă. O încep oare cum şi o încep rău.

Văzând zădărnicia străduinţelor lor, conducătorii îşi pierd voia şi energia şi lasă totul baltă.

Un sfat venit la timp potrivit, câteva vorbe de încurajare rostite din partea unui trimis al comitetului central, ar vărsa duh nou în cei obosiţi şi descurajaţi. Se ţin an de an sute şi mii prelegeri populare pe sate „de omnibus rebus et quibusdam aliis”.

Oare gânditu-sa cineva să ia în revistă temele acestor conferinţe, să le supui unui studiu critic? Venitu-i-a cuiva în minte să dea o instrucţie bine chibzuită, în care să se spună respicat că ce prelegeri sunt potrivite pentru tre-

zirea interesului poporului, când pentru prima oară ne ducem într-o comună, şi cum trebuie continuată propaganda la a doua-treia excursiune în satul respectiv? Avem noi o serie de prelegeri model şi trimisus-au ele despărţămintelor spre orientare?

Iată o mulţime de chestiuni, la cari nu ne-am gândit!

Un cuvânt ca o sută, dacă voim ca propăşirea în cultură a poporului să se întâmple în mod mai uniform, ca binefacerile Asociaţiunii să se estindă în mod egal asupra obşteii poporului român, trebuie să se dea pe viitor mai multă atenţie activităţii despărţămintelor.

Comitetul central pe viitor să se instăpânească desăvârşit asupra activităţii culturale a despărţămintelor, să ia în mână diriguirea faptică a acestei activităţi şi să facă tot ce-i stă în putinţă, ca pe viitor munca din despărţăminte să fie nu numai mai intensivă, ci şi mai sistematică şi mai uniformă.

Pentru ca să se ridice comitetul la înălţimea acestei chemări e neapărat de lipsă ca să se creieze nişte legături mai strânse şi mai directe între cei din centru şi între conducătorii despărţămintelor.

Cum va putea comitetul central înrauri binefacător asupra unui sau altui despărţământ neglijent, dacă nu e în sânul său nime, care să cunoască din proprie intuiţie referinţele locale şi mai ales valoarea persoanelor, cari stau în fruntea treburilor locale sau ar trebui să steie?

Sistemul de până acum al scriptelor şi apelurilor, al şabloanelor tipărite şi-a trăit traiul. Ele nu mai satisfac aşteptărilor, fie de îndemnare, fie de instruire, ce le ridică conducătorii despărţămintelor faţă de comitetul central.

An de an deja se simte în comitetul central lipsa unui om ales pe sprâncenă, a unui om cu tact

Guy de Maupassant.

Zestrea.

Nime nu se mira de căsătoria dlui Simion Lebrument, cu d-ra Jeanne Cordier. dl Lebrument venia să cumpere certificatul de notar dela Domnul Papillon; trebuiau, bine înţeles, bani pentru a-l plăti; şi d-ra Jeanne Cordier avea trei sute de mii de lei bani peşin, în bilete de bancă şi în bonuri.

dl Lebrument era un băiat frumos, care avea şi, un notar cu şi, un provincial cu şi, dar în sfârşit cu şi, cecelă la Boutignyle-Rebours era rar.

D-ra Cordier era graţioasă şi tânără, de-o graţie puţin stângace şi de-o înfrăşime remarcabilă; dar, ce e drept, era o fată frumoasă, doriţă şi sărbătorită.

Ceremonia nunţii puse tot Beutigny-ul în uimire.

Fură admiraţi soţii, cari intrară să-şi ascundă fericirea, în locuinţa conjugală hotărând să facă numai o mică călătorie la Paris după câteva zile de glugileli.

Glugilelele astea fură cât se poate de încântătoare, domnul Lebrument şiuse să se poarte dela primele legături cu nevasta sa cu o dibăcie, de-o elşeganţă şi de-o curtenire remarcabilă. li luase ca deviză: „Totul vine la sfârşit la acei cari ştiu să aştepte”. El ştiu să

fie în acelaşi timp răbdător şi energic. Succesul fu repede şi complet.

La sfârşitul a 4 zile, doamna Lebrument, şi adora bărbatul. Ea nu mai putea petrece departe de el, trebuia să fie toată ziua lângă el pentru dezmiertări, îmbrăţişări, să-i mângâie mâinile, barba, nasul etc... Ea se aşeza pe genunchii lui, şi-l lua de urechi, şi-i zicea: „Deschide gura şi închide ochii”. El deschidea gura cu încredere, închidea ochii pe jumătate şi primea o sărutare dulce, lungă, care-l făcea să-i treacă nenumăraţi fiori prin şira spinării. Şi la rândul său, el, nu avea destule mângâieri, destule buze, destule mâni, îndeajuns din toată făptura sa pentru a înveseli femeia sa de dimineaţa până seara.

Odată, după ce prima săptămână se scurse, el zise tinerii sale, nevaste:

— Dacă tu vrei, putem pleca la Paris pe Marţiia viitoare. Vom face ca îndrăgostiţi, cari nu sânt căsătoriţi. Vom merge prin restaurante, la teatru, în cafe-concerturi, pretutindeni, pretutindeni.

Ea săria în sus de bucurie.

— Oh! da, oh! da, acolo vom merge cât mai de grabă.

El relua:

— Şi apoi, ca să nu uităm nimic, anunţă pe tatăl tău să ţină zestrea ta toată gata; eu o voi lua cu noi şi voi plăti cu ocazia aceasta şi d-lui Papillon.

Ea răspunse:

— Ii voi spune chiar mâine dimineaţă.

Şi atunci el o apucă în braţe pentru ca să reînceapă iarăşi îmbrăţişările pe care le iubea atât.

Marţiia următoare, tata-mare şi mama-mare însoţiră la gară pe copila şi ginerile lor, cari plecau spre capitală.

Tatăl-mare, zise:

— Eu jur, că este o imprudenţă dintre cele mai mari de-a lua cu voi atâtia bani în portofelul vostru. Şi tatăl nostru suridea.

— Nu vă îngrijiiţi de nimic, tată mare, sânt învăţat cu lucruri de-astea... Înţelegeţi că, meseria mea, cere de multe ori să am un milion cu mine. Cu chipul acesta îndepărtăm, cel puţin, o mulţime de formalităţi, o grămadă de întârzieri. Nu vă îngrijiiţi de nimic.

Impiegatul strigă:

Călătorii pentru Paris în vagoane! Ei se repeziră în vagon unde se mai găseau două cocoane bătrâne.

Lebrument murmură la urechea soţiei sale:

— Asta mă plictiseşte, nu voi putea fuma de loc.

Ea răspunse foarte încet:

— Eu deasemenea mă plictisesc, dar nu din cauza ţigărei tale.

Maşina şueră şi plecă. Drumu ţinu o oră, în timp care ei nu vorbiră

mai nimic de seamă, căci bătrânele nu dormiau de loc.

Pe dată ce se pomeniră în curtea garei Saint-Lazare, domnul Lebrument zise soţiei sale:

— Dacă vrei, draga mea, mergem mai întâi să prânzim pe bulevard, apoi ne întoarcem liniştiţi să ne căutăm cu-fărul, pentru ca să-l ducem la hotel.

— Ea porni pe dată:

— On da, mergem să prânzim la un restaurant. Este departe?

El răspunse:

— Da, puţin cam departe, dar vom merge să luăm tramvaiul.

Ea se miră.

— Pentru ce nu am lua o trăsură?

El începu a bombăni surzând:

— Da mare economă mai eşti, o trăsură pentru cinci minute de drum, şaizeci de bani pe minută.

— Adevărat e, zise ea, puţin încurcată.

Un tramvai trecea pe dinaintea lor încercat, tras de trei cai. Lebrument strigă:

— Ei vizitiu! Ei vizitiu.

Vagonul greoi se opri. Şi tânărul notar, suindu-şi soaţa, îi zise, foarte repede:

— Întră în vagon, eu mă urc sus; fiind-că aşi voi să fumez cel puţin o ţigară înainte de prânz.

Ea nu mai avu timp să răspundă; conductorul, care o apucase de braţ pentru a-i ajuta să urce scara, o împinse în vagon, şi ea căzu speriată, pe o bancă, privind cu teamă, prin geamu dindărat, picioarele bărbatului ei, care urca pe imperială.

Şi ea rămase nemişcată între un domn gros, care mirosea a pipă şi o femeie bătrână, care mirosea a căne.

Toţi ceilalţi călători, aliniaţi şi tăcuţi, un băat de băcanie, un camerier, un sergent de infanterie, un domn cu ochelari de aur, cu capul acoperit de o pălărie de mătăsă, cu bordurile mari şi ridicate ca o straşină, două dame cu aiere de persoane de seamă şi morocănoase, cari păreau a zice prin atitudinea lor: — Noi sântem aici, dar noi preţuim mai mult ca voi, — două surori dragălaşe, o fată cu un păr mare şi un cioclu, — aveau aierul unei colecţii de caricaturi, unui muzeu caraghios, unei serii de pocituri ale chipului omenesc, se asemănau aceste şiruri cu păiaţele comice, în bălciuri.

Mişcările vagonului clătinau puţin capetele, li zgâlţâia, făcea să-ţi tremure cernele moale a obrazilor; şi zdruncinatul roatelor îi tângea, păreau nişte idioţi adormiţi.

— Tânăra femeie rămăsese nemişcată:

— Pentru ce nu a venit cu mine? Işi zicea ea. O tristă nelămurită o

înțelept, măiestru la vorbă, potrivit să încalzească și însufletească și pe cei mai indiferenți și mai înstrăinați frunțași din provincie.

Omul acesta s-a apărut în tot locul, unde se observă o stagnare sau lipsă de activitate.

Să cerceteze la fața locului cauzele și cauzatorii relelor și să cerce a le îndrepta cu puterea cuvântului și cu autoritatea intervenirii sale oficiale și imparțiale.

Dacă observă, că cutare despărțământ e mult mai estins decât să poată dezvolta o activitate reală, iar de altă parte sunt deja date condițiile împărțirii lui în două sau mai multe despărțăminte noi, să nu se întoarcă acasă până nu duce în îndeplinire și acest lucru.

Un defect cardinal al propagandei culturale din despărțăminte e, că nu există încă o uniformitate de acțiune între despărțămintele aceluiași ținut, care atât în urma gradului de cultură a poporului cât și a stării lui economice ar pretinde o considerare și o muncă la fel.

Nu există azi nici o legătură între despărțăminte, cari lucră pe teritoriul aceluiași comitat.

Nu vrem să ne atingem de autonomia despărțămintelor, și nici nu ne cugetăm să vărăm un for mediu între despărțăminte și comitetul central.

Ceea-ce contemplăm noi e introducerea unor conferențe sau consfătuiri a bărbatilor puși în fruntea unui grup de despărțăminte învecinate.

Conferențele aceste să se țină în fiecare an, sau baremi la doi ani odată la o zi anumită.

Drept bază s'ar putea lua împărțirea politică comitatenză.

Pe Românii din același comitat și de altcând îi leagă mai multe fire într'un întreg, într'o unitate politică și une-ori și economică.

Nu ar fi nici o greutate ca în fiecare an, sau la doi ani odată să se întrunească într'o conferință comună toți directorii și secretarii despărțămintelor de pe teritoriul aceluiași comitat, în care să-și comunice experiențele câștigate în apostolatul cultural și să se îndemne reciproc la o muncă și mai înțeleasă.

Ținând seamă de împrejurarea că activitatea Asociației nu se estinde decât asupra alor 20 comitate locuite de Români, dacă un secretar sau un alt membru al comitetului central ar cerceta, rând pe rând și tot în al doilea an conferențele, aceste ale condu-

cătorilor culturali dintr-un comitat, s'ar veni pe un an mai mult de zece excursiuni de acestea. Câte experiențe, ce material bogat de studiu și-ar putea aduna trimisul comitetului central din vizitele aceste la fața locului? Cu cât mai real ar fi tabloul despre starea culturală a despărțămintelor decât cel prezent alcătuit din date statistice necontrolabile?

Dealtăparte nu s'ar putea în-deajuns prețui capitalul acela de nouă energii și de prețioase învățături ce-ar rezulta din o astfel de schimb de idei — fie și numai de doi ani odată — pentru conducătorii culturali ai unui comitat. Toate acestea nu sunt utopii.

Din potrivă numai pe calea aceasta se poate pune temelia unei legături sufletești mai trainice între comitetul central ca cel mai chemat și mai înalt for cultural și între organele sale mijlocitoare din despărțăminte.

Să ascultăm deci de glasul vremii, care reclamă încheierea acestor legături sufletești.

Nu zic, că fără de ele am sta pe loc. Dar mergerea aceasta înainte va sămăna mai mult cu a animalelor necuvântătoare, cari se iau orbiș după cel ce merge în frunte.

Da vom merge înainte ca și până acum mai mult pe dibuite, grație energiilor și voinței de lucru al unora și a dorului de imitație al multora.

Dar nu vom putea zice despre strădania noastră, că e o muncă culturală cuminte și sistematică, de care să fim mândrii și care să ne procure satisfacția sufletească a datoriei bine împlinite.

Politica de «nem engedem». Directorul «Românului», d-nul Vasile Goldiș a cerut dela ministrul de comerț licență pentru vânzarea «Românului» în gările căilor ferate ungare. După îndelungate așteptări răspunsul — după cum amintim «Românul» — a sosit acum și este de următorul cuprins: «Excelența Sa ministrul de comerț a găsit că doriința directorului ziarului «Românul» nu se poate admite».

Adecă: nem engedem! Ceea-ce se da ziarelor maghiare și periculate-germane, ziarelor române nu se da.

Așa se face dreptate în Ungaria feudală-șovinistă, cu două măsuri.

Nu era momentul. Dela manevrele regale române se povestește următorul incident:

M. S. Regele Carol a făcut un scurt popas în dreptul satului Tătărai în care timp s'a întreținut cu persoanele prezente și cu atașii militari străini. Suveranul observând pe atașatul militar bulgar, adresându-i-se între-

alte i-a spus următoarele cuvinte: «Vrea să zică aveți război. Totuși cred că nu era momentul».

Partidul sudslavic. În parlamentul austriac s'au întrunit alături încredințării partidului croat de drept și al partidului popular sloven, ca să se înțeleagă asupra unei acțiuni comune a Slavilor de sud. În întrunire s'a hotărât să se întemeieze o nouă însoțire de partid, cu titlul «partidul-croat-sloven de drept». S'au votat statute pentru noul partid, care se estinde asupra tuturor Croaților, Slovenilor și Sârbilor din imperiul Habsburgic. Deputații Dr. Milo Strarcevic și Dr. Ivan Susterski au fost proclamați de șefi ai noului partid.

În adunarea generală a comitetului Sibiu, ținută la 7 Oct. s'au adus mai multe hotărâri, dintre cari reținem următoarele:

La oficiul scaunului orfanal s'a hotărât crearea unui al patrulea post de asesor orfanal, sau în cazul când acesta nu se va aproba, sistemizarea unui post de vicesotor. Deasemenea înființarea unui al doilea post de preitor în cercul Cisădiei.

Locșitor al vicecomitetului la alegerea funcționarilor orașului a fost ales protonotarul I. Stroia. În comisiunea administrativă pentru anul 1913/14 a fost ales între alții membrul român Dr. O. Russu. În comisiunea de verificare tot d-nul Dr. O. Russu.

Banii comitatensi vor fi plasați în următorul mod: câte 30% la »Allgemeine Sparkasse«, »Bodenkreditanstalt« și »Albina« câte 5% la »Vorschussverein« și »Luminae».

La cerere proprie a fost trecut la penzie notarul din Rășinar Michael Jurca. S'a mai hotărât sprijinirea cererilor comunei Galeș (Szebengalos) și Tilișca (Tiliske), pentru a li se da iarăși vechia numire.

Muntenegru în toiul războiului.

Intervenție întârziată.

De două zile decurg luptele la granița muntenegro-turco și în fiecare moment se așteaptă izbucnirea războiului de-alungul granițelor sârbo, bulgaro și greco-turcești, unde sunt concentrate câte-va sute de mii combatanți. Puterile se silesc din mâni și picioare, deși cam târziu, să localizeze acțiunea Muntenegrului, Țării, precum se spune, e năcăjit foc pe frățiorul Nichita și-l amenință cu detragerea apanagelor, iar Bulgaria, Sârbia și Grecia fac pe supra-

rații pentru tonul misterios, în care e ținută nota privitoare la introducerea reformelor și trăgă-nează răspunsul la nota Puterilor, probabil pentru a mai câștiga timp în vederea terminării mobilizărilor.

Cam acesta ar fi tabloul situației generale în ultimele 48 de ore.

În următoarele lăsăm să urmeze știrile mai nouă:

Luptele dela Berana Decic și Podgorica.

Constantinopol, 10 Oct. Ministerul de război comunică că lupta dela Berana continuă cu vigoare. Voluntarii albanezi și trupele de nizami, de redifi, și de gardă au sosit la localitatea Berana care e asediată de trupele muntenegrene. Ministerul anunță de asemenea că s'au dat mici lupte cu bande la granițele Bulgariei, Serbiei și Greciei.

Constantinopol, 10 Oct. Aici se crede că Muntenegrii și-au ales localitatea Berana ca punct de atac, pentru a se putea mai ușor alia cu trupele sârbești.

Londra, 10 Oct. Armata muntenegreană a început la amiază atacul în contra întăririlor turcești din fața Podgorice. După o luptă de 4 ore între trupele de artilerie turcești s'au retras de pe înălțimile dela Pluinica, iar muntenegrenii au înaintat spre a ataca localitatea Decic, unde s'a încins o luptă mare, care s'a întrerupt seara pentru a se relua astăzi.

Londra, 10 Oct. Dimineața la orele 8 prima ghiulea de tun a fost trasă asupra pozițiilor turcești de priunțul Petru, cel mai tânăr fiu al regelui Nichita, între sunetele imnului național al muzicelor muntenegrene. În urma focului de artilerie turcești au părăsit pozițiile de pe dealurile Planinica, iar Muntenegrenii au înaintat spre dealul Decic, care dominează drumul spre Scutari. Pe la orele 2 după amiază turcii au ocupat malurile lacului Scutari în apropierea graniței muntenegrene, unde s'a desfășurat o luptă, care a ținut până seara. Lupta a rămas nedecisă. Regele și moștenitorul Danilo au urmărit de pe dealul de lângă Podgorica desfășurarea luptei.

Constantinopol, 10 Oct. Se da ca sigur că armata sârbă va căuta să pătrundă în Sandjac. În apropiere de Javor s'a dat erii o luptă între trupe turce și sârbe. Din Belgrad se telegrafizează că 400.000 sârbi se află sub arme. Majorul Sturm a plecat cu instrucțiuni secrete la divizia dela Drina.

Nota Puterilor.

Paris, 10 Oct. După o notă a agenției Havas, iată textul notei înmănată guvernelor balcanice de către reprezentanții Rusiei și Austro-Ungariei:

1. Puterile resping în mod energetic ori ce măsură în stare de a provoca un război;

2. În conformitate cu art. 23 din tratatul de la Berlin, puterile vor lua în mâinile lor interesele populațiilor. În realizarea reformelor e lucru stabilit, că ele nu vor atinge suveranitatea Sultanului nici integritatea teritorială a imperiului otoman. Această declarație rezervă deocamdată libertatea puterilor în vederea unui examen colectiv și ulterior al reformelor;

3. Dacă războiul ar izbucni între statele balcanice și imperiul otoman, puterile nu vor admite la sfârșitul războiului nici o modificare la status quo-ul teritorial al Turciei din Europa.

Puterile vor face, în mod colectiv, pe lângă Poartă, un demers în conformitate cu declarația precedentă.

Viena, 10 Oct. Statele balcanice încă n-au răspuns definitiv la nota Puterilor. Eri a urmat un schimb de telegrame între guvernele Bulgariei, Serbiei și Greciei. După aceste guverne vor cădea de acord, vor adresa Puterilor un răspuns colectiv.

Sofia, 10 Oct. Întrebat de un ziarist primministrul Gesof a declarat, că încă n-a pierdut speranța într-o apăsare pacifică a războiului, deși intervenția Puterilor e cam întârziată. La întrebarea că pentru ce nu s'a comunicat nota Puterilor și guvernului muntenegrean Gesof a răspuns, că a fost deja prea târziu, deoarece Muntenegru începuse ostilitățile.

Belgrad, 10 Oct. Știri din Moscova spun, că 20.000 voluntari ruși s'au angajat în trupele statelor balcanice pentru a lua parte la războiul contra Turciei.

Moscova, 10 Oct. Azi s'au înscris 3000 voluntari pentru a lupta cu Sârbii contra Turcilor.

Turcia.

Constantinopol, 10 Oct. O irada dată după cererea marelui vizir, ordonă înrolarea tuturor studenților universitari și trimiterea lor pe teatru războiului.

Reformele proiectate.

Constantinopol, 10 Oct. — Legea din 1880, privitoare la vilaete, prevede niște libertăți constituționale, mai ales libertatea presei, a învățământului, numirea guvernelor nemahomedani, dacă majoritatea populației e nemahomedană.

Dacă guvernatorul nu e mahomedan, consilierii sau va fi mahomedan și vice-versa. Limba oficială va fi cea turcească; legile vor fi publicate în limbă turcească și în limbile cele mai întrebunțate în imperiu.

Vali vor fi numiți pentru un termen de cinci ani și vor alcătui bugetul vilaetului. Consiliul e compus din membri de drept și din membri aleși; cei dintâi sunt numiți de valiu; membrii aleși sunt numiți de consiliul comunal prin scrutin secret.

Cheltuielile pentru armată, marină, lista civilă, veniturile vamale ale monopolurilor și poștelor vor figura în bugetul vilaetelor. Recrutarea jandarmilor se va face printre locuitorii vilaetului.

apăsa. S'ar fi putut lipsi de țigara aceea.

Cele două surori drăgălașe făcură semn de-a opri, apoi eșiră una după alta, răspândind un miros de rochie veche.

Plecă iar, apoi se opri din nou. O bucătăreasă urcă, asudată. Ea se așeză și-și puse coșul cu merinde pe genunchii săi. Un miros puternic de leșie se împrăștiă în tramvai.

— E mai departe de cum am crezut, gândia Jeanne. Ciocul plecă și fu înlocuit cu un birjar, care miresia a grajd. Fata cu părul mare fu înlocuită de un comisionar, ale cărui picioare răspândeau un parfum al alergăturilor lui.

Jeanne simția, că o doare capul, plictisită, aproape să plângă, fără a ști pentru ce.

Alte persoane coborâră, alții urcară. Tramvaiul alerga neconținut prin străzi nestăruite, se opria la stații, se pornea din nou.

— Ce departe e! își zicea Jeanne. Se prea poate ca Simon să fi dormit sus, neavând nici o distracție! Li tare obosit de câteva zile.

Unul câte unul călătorii plecară.

Ea rămase singură, singurică. Conducătorul strigă:

— Vangirard!

Cum ea nu se mișca de loc, repetă:

— Vangirard!

Ea privi, înțelegând că cuvântul acesta era spus pentru ea, de vreme ce nu avea vecini. Conducătorul strigă, pentru a treia oară:

— Vangirard!

Atunci ea întrebă:

— Unde săntem?

El răspunse într-un chip de ne-suferit:

— La Vangirard săntem, la dracu, vrei să strig de două zeci de ori.

— Este departe de bulevard?

— Ce bulevard?

— Dar, bulevardul Italianilor, domnule.

— Ei, de când l-am trecut!

— Ah! Atunci vreau să anunț pe bărbatul meu?

— Bărbatul d-voastră? Unde este?

— Sus, pe imperială.

— Pe imperială! Este mult timp de când pe imperială nu mai este nime.

Ea făcu un semn de groază.

— Cum așa? Nu se poate... S'a urcat cu mine. Uită-te bine; trebuie să fie acolo!

Conducătorul devenia obraznic:

— Aidi, mititico, atâta pagubă. Pierzi un bărbat, găsești zece. L-ai pierdut, s-a sfârșit. Veți găsi un altul în stradă.

Lacrimile i-se urcară în ochi, ea repetă:

Dar, domnule, vă înșelați. Vă asigur, vă înșelați. El avea o geantă mare sub braț.

Implegatul începu să rădă:

— O geantă mare. Ah! da, s'a coborât la Madeleine. Nu este nimic, găsești altul, ah! ah! ah!...

Tramvaiul se opri. Ea eși și privi, fără voia sa, cu o mișcare instinctivă, pe imperiala tramvaiului.

Era cu totul pustiu.

* * *

Atunci ea începu să plângă și cu hohote, fără să se gândească la cei din preajmă-i și strigă:

— Ce-am să mă fac?

Inspectorul biroului se apropie:

— Ce s'a întâmplat?

Conducătorul răspunse cu un ton de obrăncie:

— Este o damă, pe care a lăsat-o soțul în drum...

Celălalt reluă.

— Bine, asta nu e nimic, vezi-ți de treabă.

Și-i întoarse spatele.

Atunci, ea începu să meargă înainte, prea îngrozită, prea îndurerată pentru a înțelege ce-lase se întâmplase. Unde era să meargă? Ce trebuia să facă? Unde plecase el? Ce rost avea greșeala lui, o astfel de neglijență, o astfel de distracție, o astfel de disprețuire e de necrezut?

Avea doi franci în buzunar. Cui să se adreseze? Și deodată își aminti de vărul ei Barral, subșef de birou la marină.

Avea tocmai să plătească cursa unei trăsuri, se duse deci la el. Il întâlni tocmai, când pleca spre minister. Purta ca și Lebrument, o geantă mare, sub braț.

Ea sări din trăsură.

— Henri! strigă ea.

El se opri mirat?

— Jeanne?... Aici?... Singură?... Ce faci, de unde vii?

Ea murmură cu ochii plini de lacrimi.

— Bărbatul meu s'a pierdut acum.

— Pierdut, unde?

— Pe un tramvai.

— Pe un tramvai?... Oh!...

Și ea îi povesti plângând întâmplarea ei.

El o ascultă, gânditor. Și apoi o întrebă:

— Astăzi de dimineață avea capul liniștit?

— Da.

— Bun. Avea mulți bani la el.

— Da, avea zestreă mea?

— Zestreă ta?... Întreagă?

— Întreagă... Vrea să-și plătească studiile.

— Ei bine, draga mea verișoară, bărbatul tău călătorește în clipa de față către Belgia.

Ea nu înțelegea de loc încă. Bombănea.

—...Bărbatul meu..., spui?

— Da, spun că ți-a pus mâna pe zestre și... iată totul.

Ea rămase în picioare, buimăcită, murmurând:

— Atunci este... este... un mizerabil!...

Apoi, gâfâind de emoție, căzu pe brațele vărului ei, suspinând.

Cum începuse a se opri lumea să-l privească, el o împinse, încetîșor, în gaura casei sale, și susținând-o de mijloc, o făcu să urce scara și pe când servitoarea deschidea ușa, el porunci:

— Sofio, alcargă la restaurant și pregătește un prânz pentru două persoane... Astăzi nu mă duc la minister.

Trad. de

Const. I. Georgescu-Munteanu.

Pentru comoditatea cumpărătorilor din Transilvania, am deschis o Filială în stil mare în **Brașov**, strada porții Nr. 60. Înainte de a vă procura mobile, vizitați depositul nostru, deoarece firma noastră în toată Transilvania este cea mai capabilă de concurență, având cel mai mare deposit.

Fabrică de mobile Székely și Réti

Marosvásárhely, Széchenyi-ter 47.

Brașov, Strada Porții 60.

... Se creditează fără urcarea prețului și plată în rate. ...

Cum să ne apărăm?

Din articolul cu acest titlu, ce va apărea zilele acestea în „Revista politică și literară” din Blaj, dăm partea din urmă, care se ocupă cu cauzele, ce din vina noastră ne împiedică în progres. Autorul, d-l Aurel Ciato are o părere agresivă ale Maghiarilor față de noi, apoi continuă astfel:

Dar căutând să analizăm din altă latură cauzele, cari au determinat situația noastră umilită de azi, vom da și de astfel de cauze, cari nu mai apasă pe conștiința guvernelor maghiare și a sistemului lor de prigoniri, ci sunt direct din vina noastră, din neglijența ori chiar din nepăsarea noastră. Să arătăm câteva din aceste cauze, căci odată răul recunoscut, numai dela noi-ăptămă tămăduirea lui.

Eu, cel mai mare rău, care stănjiniște ori-ce avânt mai generos în luptele noastre de apărare națională, și care face iluzoriu ori-ce succes mai vrednic de remarcă, îl văd nu atât în lipsa spiritului de jertfă a neamului nostru ci în lipsa de unitate în acțiunile noastre, în fărâmițarea luptelor noastre, după oameni și împrejurări, fără să poți găsi un nex, o armonie mai intimă între acțiunile unuia și a celuilalt, fără plan, fără sistem, fără o idee conducătoare clară și bine preconceptă.

Maghiarii în stăruințele lor au înălțat față de noi prin faptul, că nu operează fiecare după cum i-l taie capul, într-un talmeș-balmeș îngrozitor, ci după un plan bazat pe studiu, după o recunoaștere perfectă a terenului de operațiune și după norme stabile, potrivite împrejurărilor speciale dela noi. Benedek Jancsó, Gusztáv Bekesics și alții prin scrierile lor temeinice, în cari se ocupă de întreg complexul condițiilor și manifestărilor noastre de viață națională, sunt indicatorii primi aistrăgăției ce o observă astăzi guvernarea noastră în vederea desnaționalizării noastre. Numai cetind pe acești autori, căștigăm o idee clară de natura prigonirii îndreptate contra noastră și de marea primejdie, ce ne amenință. Nu-i vorbă aci de discutarea drepturilor noastre, ci de un întreg plan în lucrare, pe care cu apel la drepturile noastre niciodată nu-l vom putea stănjini. Sunt bune și discursurile și apelurile și protestele, dar cu totul alta trebuie să ne fie baza noastră de operațiune.

Suntem primejdiiți direct în naționalitatea noastră, aceasta trebuie să ne-o păzim. Și nu cu recursuri și cu plânsori, cari se adresează tot aceluia, de unde ne vine lovitura. Trebuie să ne întoarcem la ideea de naționalitate și să o adăncim, să o cuprindem în deplină sa mărire, căci singur ea ne va da acel sistem de muncă, care să ne ridice deopotrivă și viața individuală și viața colectivă. Pătrunzând ideea de naționalitate, să tăiem apoi acele linii mari de comună acțiune, pe cari să înainteză faimă ca o armată în șir tot neamul românesc. Fără a privi în laturi, fără a se opri în drum, fără a ști de pedeci, cu aceea voință neînduplecată ce ti-o poate da numai o idee mare, clară și înțeleasă de toți, care nu se știe târgui, decât numai supunând voința contrară.

Să pornim curentul sănătos al renașterii naționale, care să ne ridice deasupra dificultăților și amănunțelor zilei și tot dorul nostru de luptă să-l îndreptăm, spre marea jertfă, ce ne-am propus, spre marile idealuri clădite pe adevărata realitate a lucrurilor. Nici legile lui Apponyi, Hajdudorog-ul, nici congrua, nici ajutoarele de stat, nu vor putea să ne împedice în înaintarea noastră.

Vor tresări inimile plâpânde ale copilașilor siluiți în cele școli Apponyiane, căci mai mult decât ori și ce sistem de educațiune, spiritul timpului este acela, care cucerește sufletele și le imprimă caracterul. Se va trezi cu elementară putere conștiința preoților și învățătorilor noștri și cu ultimul rest al mândriei jienite, vor reveni la conștiința datoriei. Și cu cele 70 de comune ce vor să ni-le răpească din trupul bisericii noastre naționale, se vor ridica în picioare Sătmarul întreg, cu întreg Bihorul și Maramurășul, rupând astfel zăgazurile, cari ne împiedecă până acum ca să mergem împreună.

Nu trebuie să ne descurajeze în aceasta pornire a noastră nici forța adversarilor, nici rezultatele mici ce le vom putea înregistra la început, nici mersul încet al înaintării noastre. Un ministru maghiar poate să fie grăbit, căci i-s numărare zilele, »un neam întreg înseamnă are lipsă de nici o grabă». Vom merge înainte încet, dar sigur, Orice succes

cât de neînsemnat la aparență, câștigat înse în focul unor frământări conștiente, pentru noi i-și are valoarea sa. Căci să mă folosesc de fraza unui profesor al meu maghiar: pentru un popor asuprit, de multe ori un lucru neînsemnat, cum ar fi o cântare nouă, poate să însemneze mai mult ca pentru un popor liber: schimbarea constituției. »În luptele naționale, sunt, la aparență nimicuri, cari înse ca suplimenți simbolice al unor puteri cu mult mai importante, determină izbânda. Vorba e însă, să se înfăptuiască totul în semnul ideii naționale, bine pricepute și bine aplicate.

Nu pot în acest articol să mă estind prea mult asupra acestui punct, arătând și în concreto unele direcții, ce va trebui să urmărim. Voiu face-o însă în numerele viitoare.

Țin însă de acum să relev un mijloc de luptă pe care i-l concred — pentru a-l arăta toată însemnătatea și pentru a-l scoate biruitor — inițiativei neobosite și pline de zel a pressei noastre naționale.

E vorba de o mare eroare politică în felul cum am înțeles până acum să ne apărăm în fața loviturilor contrare.

Ne mărgineam în aproape toate cazurile să înfărmăm nelegiuirea, și să invocăm pe seama noastră scutul legii apelând la toate forurile existente. Și întru cât nu ajungeam la nimic, suportam cu resignare ori-ce nouă stare de lucruri. În politică înse, numai arareori se câștigă lupta tocmai la acel punct, unde s'au ciocnit contrastele. Și afară de aceea loviturile ni se vor aplica totdeauna la acele puncte, cari sunt mai puțin acoperite. Pentru a-le lua însă pofta de a încerca și pe viitor operațiuni pe corpul nostru național, ne rămâne o singură apărare.

Știm din practica gospodăriei zilnice, că câte-o ciorbă nu se încălzește în deajuns, pentru că se folosec vase prea mari la un foc relativ mic. Să tragem învățătura din aceasta experiență. Să smulgem hăpurile ce ni-se pregătesc în dose mici și să le turnăm în bazenul fără fund al apărării naționale. Fiecare nelegiuire, cât de nelușmeată ar fi ea, să angajeze pe toți românii! În duel, o lovitură numai atunci e parată deplin, când i-ai dat și ripostul. Aceasta solidarizare, aceasta contribuție a tuturor Românilor pentru a zădărnici scopul intenționat prin anume lovituri să fie ripostul nostru. Nu trebuie înomnis să împedecăm lovitura, dar trebuie neapărat să-i zădărnici efectul. Și pentruca contribuția tuturor să fie mai ușurată, eu aș lăsa libertatea fiecui să-și aleagă singur felul cum vrea să răspundă nelegiurii.

Se comite astăzi o ilegalitate, mănă presa națională i-și va deschide rubrica sa specială, în care vor fi cuprinse numele aceluia, cari răspund loviturii precum și felul cum au hotărât să răspundă. Fie, o contribuție în bani pentru careva scop cultural ori politic, fie, o deciziune fermă de a nu neglija pe viitor anumite datorii naționale, peste cari mai înainte a trecut cu ușurință, fie, o renunțare dela vre-o slăbiciune costisitoare, fie, boicotarea socială ori economică în anumite locuri etc. etc.

Principiul să fie; ori ce contribuție e bine primită, dar răspunsul trebuie să-l dăm cu toții! — Va fi aceasta o gimnastică, care ne va deprinde la jertfă, la o interesare tot mai vie de celelalte publice. Iar, în conștiința aceea, că jertfa ta se completează prin jertfele alor sute și mii, toți stăruind în același scop, va rezida cel mai puternic stimul pentru o nelimitată emulare între cei buni, și pentru a-i scormoni la fapte și pe aceia, cari până mai înainte i-și dormiau somnul cel de moarte.

Sper, că presa noastră națională va accepta aceasta idee cu caldul entuziasm, cu care îmbrățișează toate ideile bune și că încă în proximele zile vom găsi în coloanele organelor noastre naționale prima întrebare: Cu ce răspunzi la »Hajdudorog?»

Aurel Ciato.

Din durerile preoției.

În conferința preoțească a tractului Sibiu ținută la 4 Oct. a. c. a răsunat un glas care preoția de mult n'a mai auzit. Glasul acesta venit din partea unuia din cei mai competenți preoți din partea d-lui asesor consistorial Nicolae Ivan este glasul adevărului, binelui și dreptății, și ca atare trebuie să prindă rădăcini în inimile tuturor. O icoană mai fidelă a preotului ortodox ca cea zugrăvită de părintele asesor nici că se poate închipui și puțin au avut curajul să spună

adevăruri atât de crude ca cele spuse de d-sa.

Simt, că tagma preoțească ar lipsi dela datorința ei, dacă ar trece la ordinea zilei preste acest remarcabil discurs ținut la deschiderea conferinței preoțești din Sibiu, de aceea țin să atrag deosebită atențiune a fraților preoți asupra ideilor de regenerare ce ni se îmblie, hotărându-ne că la toate ocaziile să le folosim și se luptăm pentru realizarea lor.

Este prea adevărat «că dela preotul român se cere atâta cum nu se cere dela nici un slujbaş de pe fața pământului. În schimb ne facem a uita, că și preotul e cap de familie, uităm, că în momentul ce am cerut dela preot calificăție superioară, am uitat să ne îngrijim de existența preotului cult de familia omului cult și i-am lăsat tot cu creșterea dela miruit și cu pițula dela botez și cu alte mărunțșuri, cari se mai dau numai ușierilor, dar nu oamenilor calificați, preoților culti, doctozilor sufletești și trupești, intelectualilor cu rol în viața publică, fără cari toate instituțiunile noastre culturale, naționale, sociale și economice ar vegeta și da faliment».

E incontestabil, că noi la toți și pentru toți lucrăm, numai pentru noi nu lucrăm nimic și cu atât mai puțin alții gândesc la îmbunătățirea sortii noastre. Ar trebui să solicităm bunăvoința deputaților sinodali și congresuali ca să nu ne trateze ca pe o parte neglijabilă a societății omenești ci ca pe aceia, cari mai mult lucrează pentru binele vremelnic și vecinic al mult cercatului nostru neam românesc, căci e din cale afară dureros, când ne cutegăm, că chestia situației preotului nostru n'a fost și nu este suleată de nici unul din mulții deputați sinodali și congresuali aleși de noi și prin noi.

Sunt sigur, că inima fiecărui preot din Metropola noastră a simțit o adâncă mângăiere sufletească cetind a prețurile sincere ale părintelui asesor Ivan, căci trebuie se mărturisim adevărul, că suntem o tagmă de oameni, cărora ne lipsește independența și curajul de-a spune ceea ce ne doare și de aici ideea greșită, că preoția de astăzi este prea multumită cu ce a moștenit dela înaintașii săi.

Toate clasele de oameni se îngrijesc de viitorul lor și al familiei lor numai preoții tângim de azi pe mâne spunându-ne durerile unui-altuia la urechi fără de-a putea să le spunem tare ca să le cunoască toți și să le știe, «od cum suntem azi aranjăți nu e bine, nu mai putem duce, nu ne mai putem împlini misiunea, nu mai putem fi apostoli și conducători poporului».

Căci noi trebuie să facem secret din aceea, ci trebuie serios să ne preocupăm gândul, că ce s'ar întâmpla dacă pe neașteptate ni s'ar detrage ajutorul dela stat — hotărât, că partea cea mai mare a preoților tineri și încă cei mai buni ar fi aruncați în adevărată mizerie și siliți să ia bățul pribegiei.

Din consideranțele acestea și multe altele preoția trebuie să fie neadormită și în conștăgere cu forurile noastre superioare să caute toate mijloacele pentru formarea de fonduri, din cari la timpuri de grea încercare preoția se fie ajutată.

Cei ce cunoaștem aptitudinile părintelui asesor Ivan, nu ne îndoim, că d-sa va fi neobosit întru a lucra pentru ridicarea prestigiului tagmei preoțești, prin ceea ce și va asigura recunoștințe și devotament acum și în viitor al întregii preoții.

Un preot ortodox.

ȘTIRI.

— 27 Septembrie v. 1912.

La adunarea din Sibiu a »Asociațiunii», »Gazeta» va fi reprezentată prin dl. Silvestru Moldovan.

Manevrele regale române-s-au terminat alaltaeri. După terminarea manevrelor, batalionul I de vânători, în care A. S. R. Principele Carol, luase parte la lupte ca comandant de pluton, participând la toate luptele și trecând toate obstacolele, împreună cu trupa, a defilă prin fața M. S. Regelui. În fruntea batalionului a defilă A. S. R. Principele Ferdinand, iar A. S. R. Principele Carol la plutonul respectiv. După defilare, batalionul a făcut front, iar A. S. R. Principele Ferdinand a ținut o scurtă cuvântare trupelor, spunând între altele:

»Să vă aduceți aminte în totdeauna că în rândurile voastre, cot la cot, a luptat și a luat parte la toate nevoile și viitorul Rege al României».

Seara, regele a plecat cu trenul spre Sinaia, iar trupelor li s-a dat ordin să se întoarcă la garnizoanele respective. În ziua următoare au fost desconcentrate.

Exploratorul Amundsen, descoperitorul polului sudic a sosit alaltaeri în Berlin, unde a declarat unui ziarist, că comisia din Cristiania i-a aflat toate notițele și observările sale în ordine, statorind astfel, că el a atins polul sudic. Asupra viitoarei sale expediții la polul Nord a spus următoarele:

Rămân pe lângă planul propus, ca să organizez o expediție și la polul Nordic, numai că acest drum nu-l voi începe în vara anului 1913, după cum proiectasem la început, ci cu un an mai târziu, pentru că în decursul acestei expediții voesc să fac cercetări oceanografice și să studiez curentii. Această călătorie, care voi face-o tot pe vaporul »Fram», va dura, poate, vre-o cinci ani. Cauza, care m-a hotărât să schimb țința expedițiilor trecute, a fost, că în Madeira am auzit, că Cook și Peary au atins polul Nord, pentru a cărui descoperire plecasem și eu. Am ținut prin urmare de prisos o a treia expedițiune la același pol.

Despre Cook, Amundsen a declarat următoarele: În urma cunoștinței ce exista între noi doi, la început îl apărăm și-i dam credință. Acum însă nu-i mai pot crede, de oarece n-a adus nici o dovadă demnă de crezut.

»Înșiră-te Mărgărite». Primum la redacție valorosul op muzical: »Înșiră-te Mărgărite», legendă de V. Alexandri Partea I, compusă pentru soli, cor mixt și orchestră sau pian de L. Domide. Op premiat și publicat cu ajutorul »Fondului Dr. I. Mihuc al Societății pentru fond de teatru român. Partitura de pian 5 cor. (netto). Vocile de cor, câte 10 exemplare de voce 2 cor. Partitura și vocile de orchestră le împrumută autorul în manuscris.

Dreptul de executare se poate câștiga numai prin cumpărarea partiturii de pian și a vocilor de cor. Se poate procura dela autor: Dr. Leonida Domide, medic Dés.

Agenti pentru mijlocirea dezertărilor. Încă cu săptămâni înainte, comandamentul reg. de infanterie din Sătmăr primise un denunț anonim, că doi strajameșteri mijlocesc eliberarea și dezertarea soldaților din acel regiment. Pornindu-se o cercetare secretă, s-a aflat, că numiții strajameșteri, de ani de zile practica această »meserie», pentru care încasau bani frumoși. Câștigau soldaților diferite acte false, pe baza cărora le succedea să-i elibereze. Pe toți cei eliberați astfel li îndrumau să plece la America, ca nu cumva să li se descopere »meseria». Cei doi strajameșteri, cari pentru câte-un caz de eliberare primeau 400—500 cor., mai erau tot odată și furnisori ai unei soc. de navigație din Hamburg, din partea căreia încă primeau un onorar frumos. Ei au fost arestați și în urma cercetărilor, ce continuă încă, se așteaptă tot mai multe arestări.

Atentatul Dalba osândit. Din Roma se anunță: Dalba, atentatul regelui italian a fost condamnat de tribunal, la 30 ani închisoare, iar după terminarea închisorii, va fi pus sub supravegherea poliției timp de 3 ani.

Grevă de foamete în Anglia. Sunt aprige sufragetele engleze. Mary Gawthorpe, una dintre cele mai fanatice sufragete ale Angliei, a adresat un apel către damele engleze, îndemnându-le ca în acest an să organizeze o grevă generală de foamete, care va începe în 25 Decembrie sara, adică în ajunul Crăciunului. »În această zi — se spune în apel — s'a născut întemeietorul religiei noastre naționale, care atât bărbaților cât și femeilor le-a zis: fiți desăvârșiți». Planul acestei greve este următorul: Toate femeile, anume soțiile, mamele, surorile, fetele și toate celelalte rudeni de sex feminin, cari aparțin familiilor membrilor din guvern, tot astfel membrii femeinai ai familiilor oficialților superiori, scriitorilor, artiștilor, profesorilor, învățătorilor etc. precum și toate acele femei cari voesc să-și câștige drepturi politice — începând din sara Crăciunului să nu mai mănânce și să nu mai bea nimic.

— Una însă n-o spune Miss Mary Gawthorpe în apelul său: Până când să țină această grevă?...

Manuel rățătorul. Din Viena se sosește următoarea știre: Exregele Manuel a plecat alaltaeri din Viena spre Moscova. Despre această călătorie neașteptată, o persoană din autajul

fostului rege spune, că exregele ar fi dorit să se căsătorească în Viena. Acest plan i-a fost însă zădărnicit din cauza lipsei de bani. Tot în scopul de a se căsători, Manuel a plecat acum la Curtea Țarului.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: »Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Cununie. D-soara Elena Lupan și d-nul Simeon Turlea își vor celebra cununia religioasă Duminecă, în 30 Septembrie st. v. 1912, în biserica gr. or. a Sf. Treimi de pe Tocile. Brașov. — Sășăuș. Felicitări!

Concert. Ni se comunică că d-l Gerhard Jekelius aprețiatul baritonist, un elev al profesorului de muzică Franz Haböck, dela Academia pentru muzică din Viena și alui Raimund von Zurmühlen, a renumitului cântăreț și profesor de muzică vocală din Londra, va da în 16 a. l. c. st. n. în sala Redutei un concert, acompaniat la pian de d-l profesor de muzică Rudolf Lassel. Bilete se află la librăria Hiemesch.

Apollo-Bioskop. Programul pentru Vineri 11 și Sâmbătă în 12 Octombrie: La poalele munților (dramă) Duetul lui Augustin. (humor), Căsătorie cu bătaie (humor). Regiuni sudice (instrucțiv), Sidney (după natură). Gluma de masă (dramă socială în 2 acte film de artă, 1000 metrii lungime. În rolul principal D-soara Henny Porten (favorita Berlinezilor).

Afară de program: »Slăgărușul sezonului»: Invierea eroului dramelor de detectivi din anul trecut Dr. Gar el Hama partea II. Dramă în 3 acte 1200 metri.

Duminecă și Luni program nou.

Urania-Kino. Se atrage atențiunea asupra prelegerii teatrului Urania din B.-pesta, care va avea loc mâine la 6 și 8 oare. La 6 oare pentru elevi și profesorii lor, iar la 8 pentru celălalt public. Intrarea 40 fileri. Se vor arăta și comenta minunățiile Norvegiei.

Excelenta orchestră a lui Gheorghe Dicu concertează seară de seară în cafeneaua »Coroană».

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua »Drechsler — urmaș» de aici Albert Roth, solist și primas și fratele lui Wilhelm, virtuos în »tărogat» cu întreaga lor capelă de muzică.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 11 Oct. Creditul nou militar, care se cere de la delegațiuni, este 205 milioane: penarmată 179, pentru marină 26 milioane.

(Prima știre, dată și denoi eri, era de 420 milioane, »Az Est» e informat de 151 milioane. — Red.)

Constantinopol 11 Oct. Știri particulare sosite aici spun că Muntenegrenii au luat cu asalt localitatea Berana.

Gattaro 11 Oct. Mai multe sate turcești spre nord de râul Bojana stau în flacări. Numeroși turci s'au refugiat în Soutari, unde stau concentrați 17.000 soldați turci și 7000 albanezi mohamedani.

Constantinopol 11 Oct. Ministrul României la Constantinopol a predat Porții o notă, în care România o asigură, că în situația dată va observa o strictă neutralitate.

Viena 11 Oct. Eri seara ministrul Lukács a comunicat delegațiilor că Bulgaria a declarat războiul Turciei.

Belgrad 11 Oct. Consiliul de miniștri de azi noapte a hotărât începerea războiului.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Brăncuș & Comp

Redactor responsabil:

Ioan Brodea.

PRĂVĂLIE NOUĂ.

Anunț cu stimă On. public din loc și jur că am deschis un

DEPOSIT DE SPIRITUOASE,

în casele d-lui Ioan Petcu, fabrică de luminări, la 2 porumbi, Târgul puilor. Aci se vând toate speciile de licheruri, cogniacuri, rachiuuri de prune și drojdie precum și de brad.

KENYERES KÁROLY jun.

Fabricant de spirtoase.

Vă rugăm să priviți vitrinele la
LANG, ROSENTHAL & PALMHERT
 Târgul boilor Nr. 1. BRAȘOV, Strada porții Nr. 4.

Nr. Mag. 16370—1913

Publicațiune.

Representanța orașului prin concludul luat la 25 Septembrie a. c. a stabilit lista viriliștilor pe anul 1913, după cum urmează:

a) Membrii ordinari.

Numele, ocupațiunea și locuința:	Darea		Observări	Numele, ocupațiunea și locuința:	Darea		Observări
	Cor.	b.			Cor.	b.	
1. Karl Czell, poses. de fabr. Brassó	15842	76	31685 52	apotecariu	62. Fondul școlar rom.-cat.	1801	80
2. Dr. Wilh. Czell	13098	12	26196 24	M. in cam. com.	63. Dr. Buday Gábor, not. reg.	898	46
3. Adolf Hesshaimer comerciant	4496	55	8993 10	"	64. Dr. Schnell Karl, primar	890	70
4. Martin Kopony, fabr.	6406	21	"	"	65. vâd. Heloise Fabricius pr. de casă	1778	62
5. Mayer Emanuil, comerciant	3129	63	6258 29	M. in cam. com.	66. Victor Roth, apotecar	884	68
6. Cassa de păstr. gen. brașov.	5753	64	"	"	67. Gustav Schiel, predicator	881	49
7. Dr. K. Flechtenmacher, med.	2848	44	5696 89	medic	68. Alfred Forr, interpretor	1761	35
8. Dr. Aug. Fabricius, medic	2622	33	5244 66	medic	69. Gustav Fabricius, pr. de casă	1753	74
9. Zintz Heinrich, comerciant	2620	88	5241 76	M. in cam. com.	70. Ernst Scheeser comerciant	872	84
10. Hans Schiel, fabricant	2583	96	5167 92	"	71. Karol Adam, avocat	872	58
11. P. Czeides — Fundațiune —	4743	29	"	"	72. Molnár Károly, prop. de casă	1782	70
12. Tartler Alfred, comerciant	4349	58	"	"	73. P. Popovici, prop. de hotel	1740	37
13. Dr. W. Depner, medic	2073	68	4347 36	medic	74. I. Săbădeanu, comerciant	1733	92
14. Wilh. Scherg, fabricant	2055	47	4310 94	M. in cam. com.	75. Banca naț. soc. pe acții	1732	64
15. Samuel Klein, com. de lemne	2072	71	4145 32	"	76. Julius Römer, prof. in pens.	848	97
16. Mih. Fleischer, fabricant	2002	67	4003 34	"	77. Ios. Prentner privatier	1689	50
17. Comuna biseric. evang.	3795	59	"	"	78. Paul W. fabricant	838	85
18. Spitalul p. fem. sârce	3688	95	"	"	79. Leopold Adler, prop. de casă	1664	78
19. Comitatul Brașov	3491	—	"	"	80. Kovács Miklos fabricant mare	1664	50
20. Alex. Drechsler, fabricant	3465	22	"	"	81. Herth Karl, comerciant	1651	44
21. Dr. A. Kenyeres, medic	1593	51	2787 02	medic	82. G. Bömches de Boor com.	1642	81
22. Emil Jekelius, farmacist	1378	76	2757 52	apotecar	83. vâd. Schobeln Charlotte v.	"	"
23. Iosif Matyas, com. de product.	1377	74	2755 48	M. in cam. com.	prop. de casă	1631	37
24. Kassik Anton, prop. de casă	2748	57	"	"	84. Heinr. Zeidner s. prop. de case	1629	69
25. Dr. Adolf Mandl, avocat	1343	58	2687 16	advocat	85. Dr. Ernst Pavelca, medic	814	50
26. Dr. Breckner Wilh., avocat	1291	25	2552 50	advocat	86. G. Furnică, măcelar	1613	14
27. Christian Klöss, pr. de casă	2534	66	"	"	87. Savu Ilie, comerciant	1597	14
28. G. B. Popp, privatier	2507	86	"	"	88. v. Iulie Gmeiner, pr. de casă	1589	60
29. Dr. Franz Herfurt, parch	1238	10	2476 20	preot.	89. Comuna bis. română gr. or.	1568	26
30. Dr. Nicolae Mănoiu, adv.	1235	72	2471 44	advocat	90. Fabr. de zahăr din Bod	1566	89
31. Legatul Juguian	2459	—	"	"	91. Porr Emil, intreprisor	1561	76
32. Dr. Karl Lurt, not. pub. reg.	1215	22	2430 44	notar regesc	92. Wilh. Schmidts, brutar	768	70
33. vâd. Trauschenfels Iosefine,	2413	68	"	"	93. Aug. Reich fiscal orăgen.	768	32
proprietăreasă de casă	1295	45	2390 90	M. in cam. com.	94. Comuna bis. dela Sf. Nic.	1529	49
34. Franz Palmhert, fabricant	2391	36	"	"	95. Dr. Zaharias I, avocat	747	61
35. vâd. Ernestine Adler, pro-	1363	01	"	"	96. Com. biser. rom. cat.	1495	15
prietăreasă de casă	1273	61	2347 22	medic	97. Otto v. Roll, agent	1393	68
36. Heinrich Hiemesch, fabric.	1154	30	2307 60	preot.	98. Hans Hubbes profesor	719	76
37. Dr. Fritz Jekelius medic	2277	55	"	"	99. Savu George, comerciant	1531	12
38. Dr. Lassel Eugen, predicator	2236	12	"	"	100. Kenyeres Károly jun. fabr.	1427	98
39. Georg Schmutzler, fabricant	2209	04	"	"			
40. Fundațiunea Ed. Böhlert	2160	83	"	"			
41. Fondul de studii rom. cat.	2129	74	"	"			
42. Filiala băncii de credit	1051	83	2105 66	econom.			
43. Stefan v. Remenyik, pr. de case	2061	87	"	"			
44. Franz Stiehler sen. prop.	2028	87	"	"			
de casă	989	30	"	"			
45. Ed. Kamner, comers.	984	20	1978 40	medic			
46. vâd. Th. Maurer,	974	85	1969 70	advocat.			
47. K. H. Neustädter droguist	965	50	1049	M. in cam. com.			
48. Dr. Fr. Schwarz, med. prim.	1931	77	1931 54	"			
49. Dr. Victor Ienei adv.	1922	16	"	"			
50. Friedr. Scherg, jun. fabric.	1906	50	"	"			
51. Dumitru Căpățină, măcelar	1879	99	"	"			
52. Biserica Sf. Bartolomei	1878	16	"	"			
53. Eder Hans, dir. casei de pă-	1871	01	"	"			
trare	833	60	"	"			
54. Frantz Witting, măcelar,	1853	26	1866 52	advocat.			
55. K. Kenyeres sen. fabricant	1846	69	"	"			
56. Ludwig Schmidt, speditor	918	49	"	"			
57. Fundațiunea Ridely	1801	46	1236 92	M. in cam. com.			
58. Dr. Friderich Philippi, prop.	"	"	"	"			
de casă	"	"	"	"			
59. Rosa Grünfeld, propr. de casă	"	"	"	"			
60. Wilh. Rhein propr. de casă	"	"	"	"			
61. Wilh. Haluskay, tinichigiu	"	"	"	"			

b) Membrii suplenți.

1. Lang Karl, comerciant	1427	86	
2. Meschendörfer Iosef, paroh	709	54	1419 08
in pens.	703	03	1406 06
3. Dr. Moșoiu Ioan, avocat	1398	16	
4. Horn Mór, cond. de ferăstr.	1393	74	
5. Aronsohn H. moștenitor	1391	69	
6. Rothenbacher Georg, rest.	1388	—	
7. Depner Robert, comerciant	682	63	1365 26
8. Schmidts Wilh., avocat	1344	03	
9. Mayer Iosef moștenitor	1341	77	
10. Klein Victor, comerciant Predeal	1339	72	
11. Verzár István, privatier Brassó	669	48	1338 96
12. Sindel Franz, protopop Prejmer	665	80	1331 60
13. Dr. Vajna Gábor, adv. Brassó	1328	20	
14. Reuniunea indnstriașilor	663	70	1327 40
breșoveni	662	60	1325 20
15. Dr. Rösler Heinrich, medic	1324	56	
16. Dr. Hantz Mihály, fizic comit.	658	95	1317 90
17. Erariul cultural str. lungă 5	654	—	1308
18. Dr. Megay Iulius, medic	651	31	1302 62
19. Dr. Vecerde N. dir. de bancă	"	"	"
20. Teutsch Iulius, fabric. de mașini	"	"	"

Recurse respective reclamațiuni contra acestei stabiliri a listei viriliștilor se pot face în timpul dela 15 până la 30 Octombrie a. c. prezentându-le la magistratul orășenesc în cancelaria prim-notarului magistratual în oarele antemirezane — fie verbal fie în scris.

Brassó, în 27 Septembrie 1912.

Magistratul orășenesc.

TIPARUL TIPOGRAFIEI A. MUREȘIANU: BRANISCE & COMP, BRAȘOV.

MARGIT CRÊMA

produsă de Koloman von Földes
 farmacia Adinstr.

Este cea mai bună pomadă care înfrumusețează și înviează fața în 2—3 zile.

Margit-Crème este totuși nevătămătoare și fără unt și nu lucește, se poate folosi și ziua. Prețul Földes Margit Crème borcan mare 2 cor, borcanel 1 cor.

Margit-Crème are efectul, ca aplicată pe față în 1—3 zile dispar de pe obraz pistruțele, petele.

Margit-Crème este totuși nevătămătoare și fără unt și nu lucește, se poate folosi și ziua. Prețul Földes Margit Crème borcan mare 2 cor, borcanel 1 cor.

Margit-Pudră albă, ros-sau cremă 1 K. 20 b.

Margit-Săpun bucata 70 bani.

Numai atunci veritabil, dacă fiecare cutie este provăzută cu adresa gutori Földes Kelemen, apotecar în Arad.

Avertisment pentru imitații și falsificări.

(A)

Beutură esențială și cu gust bun, care produce sângeră. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sângeră, nervozitate, reconstrucție.

lescentă. — Inatuită de producere sângelui, înărmul și nervi da apetit fără a avea ceva urme neplăcute asupra stomacului sau dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate farmaciile.

Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS
 farmacist în Sibiu.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist — dar adevărat, că în vremea de azi este surprinzătoare mulțimea acelor oameni, al căror sânge este inficțat în urma păcatelor tinereții și deprinderii rele și-au adâncinat nervii și puterea spirituală. Acest stări îngrozitoare numai atunci se poate pune capăt, dacă respectivii consultează un medic specialist conștient, care știe se dea asupra vieții nesexuale sfaturi bune și știe a ajuta boale deja existente.

Pentru acest scop e renumitul institut în toată țara al Dr.-ului PALOCZ medic de spital specialist (Budapest, IV, Muzeum-körut Nr. 13), care fără neglijarea ocupațiilor zilnice, pe lângă discreția cea mai strictă, vindecă de ani de zile iute și radical, cu metoda lui specific de vindecare, chiar și cazurile neglijate, umflături sifilitice boale de beșică și țavă, nervi și șira spinării, urmările onaniei și ale sifilisului poluții, impotență, emoroid, surpături, începuturile de alienație, boale de sânge, piele, precum și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei are salon separat. Dacă cineva nu vrea din oare care cauză a veni în persoană, atunci să scrie la institut și se va da, sub toată discreția răspuns amănunțit prin scrisoare (alăturând numai marca de răspuns) așa că ori cine se poate cura, singur și sigur. Scrisorile după isprăvirea curei se ard, ori la cerere se retrimit fiecăruia.

Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Ore de ordină zilnic dela 10—12 a. m. și 3—5 p. m. Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Ehrlich 606.

Adresa Dr. PALOCZ, medic specialist, Budapest IV Muzeum körut 13